

Magyarország Alkotmánybírósága

Pesti Központi Kerületi Bíróság útján

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/01409-0/2019	
Érkezett: 2019 SZEPT 03.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 1 iratanyag + 1 számítógépes kiadvány	

PESTI KÖZPONTI KERÜLETI BÍRÓSÁG	
ERKEZTETŐ IRODA	
ÜGYSZÁM	
KEZDŐIRATON:	
ERKEZÉS MÓDJA: POSTÁN / E-MAILLEN /	
GYÓJTÓLADABA / SZEMÉLYESEN / FAXON	
ÉRK.: 2019 -08- 2 2	
PÉLDÁNY:	FELZET:
MELLÉKLET:	KÖZTÜK: 1b
ÜGYSZÁM:	
UTÓIRATON:	A 3

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott dr. Fazekas Tamás ügyvéd (nyilvántartó kamara és nyilvántartási szám: [REDACTED])

[REDACTED] az F/1 alatt

csatolt meghatalmazás útján igazoltan

a fiatalok [REDACTED] (magyar állampolgár, született: [REDACTED])

[REDACTED] indítványozó

képviselésében eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Pesti Központi Kerületi Bíróság 12.Szk.21.129/2018/8. számon hozott jogerős végzésével szemben

alkotmányjogi panasz

nyújtok be, amelynek keretében kérem, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja szerinti hatáskörében eljárva állapítsa meg, hogy a támadott végzés sérti az indítványozó Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében elismert békés gyülekezéshez való jogát, ezért az alaptörvény-ellenes, amelyre figyelemmel a támadott végzést az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg.

Indoklás

A PESTI KÖZPONTI KERÜLETI BÍRÓSÁG	
Szabálysértési Csoportja 6.	
ÜGYSZÁM	
KEZDŐIRATON:	
ÉRK.: 2019 -08- 2 3	
PÉLDÁNY:	FELZET:
MELLÉKLET:	KÖZTÜK: 1b
ÜGYSZÁM	
UTÓIRATON:	3

1. Tényállás

- 1.1. A büntetlen előéletű, fiatalkorú indítványozó 2018. január 19. napján a „A döntéshozók figyelmének felhívása az oktatási rendszer átalakításának szükségére” elnevezésű, bejelentett diáktüntetésen vett részt Budapesten, a Kossuth téren. A bejelentett demonstráció végét követően a résztvevők közül többen azt kiabálták, hogy „ennek még nincs vége” és az Oktogon irányába indultak el gyalogosan azzal a céllal, hogy ott folytassák a spontán tüntetést. A vonuló diákok rendőri biztosítás mellett felváltva haladtak a járdán és az úttesten, amelyen gyér autós forgalom volt tapasztalható. Erőszakos vagy garázda cselekményt nem követtek el.
- 1.2. Magatartása miatt indítványozót a Budapesti Rendőr-főkapitányság V. kerületi Rendőrkapitánysága mint Szabálysértési Hatóság 2018. július 3. napján kelt, 01805/133-86/2018. szabs. számú Határozatában közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése miatt figyelmeztetésben részesítette.
- 1.3. A Határozatot a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2019. március 27. napján kelt, 12.Szk.21.129/2018/8. számú végzésében az indítványozó vonatkozásában hatályában fenntartotta. Indoklásában a bíróság kifejtette, hogy nem tekinti a gyülekezési jog által védett spontán tüntetésnek indítványozó vonulását, mivel ilyen tüntetés esetében „lennie kell egy olyan oknak, célnek, ami az együttes fellépést, véleménynyilvánítást indokoltta teszi. Jelen esetben azonban ezen motiváció megjelölésének hiánya önmagában kizárja a vonulás spontán demonstrációként értelmezését, mivel egyik eljárás alá vont személy sem tudott olyan új okot, célt megjelölni, mely a bejelentett demonstráció befejezése után merült volna fel és indoka lehetett volna egy újabb tüntetésnek.”
- 1.4. A bíróság nem fogadta el az indítványozó azon érvét sem, hogy magatartása nem volt veszélyes a társadalomra, és így nem valósított meg szabálysértést, mert álláspontja szerint „a jogellenesség a büntetendővé nyilvánítás alapja, ez a kifejezője a társadalomra veszélyességnek.”

2. Az alkotmányjogi panasz feltételei

- 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerint az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már

kimerítette. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani.

- 2.2. A támadott végzés az ügy érdemében határozott, továbbá az alábbiakban részletesen kifejtettek szerint sérti az indítványozónak az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében elismert békés gyülekezéshez való jogát. A támadott végzés az indítványozót szabálysértés elkövetéséért elmarasztalta és figyelmeztetésben részesítette, így az indítványozó az ügyben érintettnek minősül. Az indítványozó a jelen panasszal támadott végzés ellen a Szabstv. 116. § (3) értelmében további jogorvoslattal nem élhet.
- 2.3. A jelen ügyben felvetett kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű, mivel a spontán tüntetést alaptörvény-ellenesen, túl szűken értelmezi és a végzésből kiolvasható bírói joggyakorlat a békés gyülekezéshez való alapvető emberi jog tartalmi alapú korlátozásához vezet. A bírói döntést annak alaptörvény-ellenessége érdemben befolyásolta, mivel a békés gyülekezéshez való jog tiszteletben tartása mellett hozott bírósági döntés esetén az indítványozó szabálysértési felelősségének megállapítására nem került volna sor.
- 2.4. A bíróság támadott végzését az indítványozó jogi képviselője részére 2019. június 17. napján – egyébként szabálytalanul: hivatali címe helyett lakcímére – kézbesítették, így alkotmányjogi panasz 2019. augusztus 16. napjáig nyújtható be. Az Abtv. 53.§(2) bekezdése alapján a panaszt az ügyben első fokon eljáró bíróságnál nyújtom be postai úton, tekintettel arra, hogy törvény szabálysértési eljárásokban nem teszi lehetővé az elektronikus kapcsolattartást a bírósági eljárásban.

3. Joggyakorlat

- 3.1. A békés gyülekezéshez való jog **alapjogi hierarchiában** elfoglalt helye tekintetében kiemelem, hogy az Alkotmánybíróság több határozatában is hangsúlyozta a békés gyülekezéshez való jog jelentőségét. A 32/30/1992. (V.26.) AB határozatában a testület kimondta, hogy a gyülekezési jog szorosan kapcsolódik a demokrácia alappilléreinek tartott véleménynyilvánítás szabadságához, hiszen gyűlések megszervezésének, megtartásának, az azokon való részvételnek a joga nélkül a nézetek, információk megszerzésének és másokkal való megosztásának, a vélemények közösen történő kialakításának a lehetősége aligha lenne

- megvalósítható. A 4/2007. (II. 13.) határozat további elvi megállapításokat fogalmazott meg a gyülekezési jog jellegével kapcsolatban: „A békés gyülekezés szabadsága a demokratikus társadalom előfeltétele és alapvető értéke. A gyülekezési jog alapján megtartott rendezvények elválaszthatatlanul kapcsolódnak a demokratikus nyilvánosság értékéhez...” A 75/2008 (V.27) határozat azt is hangsúlyozta, hogy a gyülekezési jog mint kommunikációs jog jelentőségét növeli, hogy – ellentétben a sajtóval – közvetlen hozzáférési korlátok nélkül biztosítja mindenki számára a politikai akaratképzésben való részvételt.
- 3.2. A kiemelt alapjogi védelem az Alkotmánybíróság joggyakorlata szerint – egyezően az EJEB álláspontjával, lásd pl. Bukta és mások kontra Magyarország, kérelem száma: 25691/04 – **spontán tüntetéseket** is megilleti: „A gyülekezési jog kiterjed továbbá az előzetes szervezés nélküli gyűlésekre.” (75/2008 (V.29.) AB határozat). Az Alkotmánybíróság egyértelműsítette azt is, hogy az ilyen típusú tüntetések esetében – többek között a konkrét szervező hiányából adódóan – nem beszélhetünk bejelentési kötelezettségről a Gytv. 6§-ban foglaltakkal ellentétben.
- 3.3. A békés gyülekezéshez való jog természetesen nem abszolút, de amint azt az Emberi Jogok Európai Bírósága kiemeli, **korlátozása** csak akkor lehet szükséges, arányos és ezáltal jogszerű egy demokratikus államban, ha valós és nyomós társadalmi igényre válaszol (Alekseyev v. Russia, kérelmek száma: 4916/07, 25924/08 és 14599/09, §87.). Szintén alaptézise az EJEB joggyakorlatának, hogy az Egyezmény védi az olyan gyülekezéseket is, amelyek a gyülekezőkkel egyet nem értőket zavarja vagy sérti (Stankov and the United Macedonian Organisation Ilinden v. Bulgaria, kérelmek száma: 29221/95 és 29225/95, § 86). Kiemelendő az is a Patyi v. Magyarország-ítéletben foglaltakra tekintettel, hogy “ha a tüntetők nem követnek el erőszakos cselekményeket, fontos, hogy a hatóságok bizonyos fokú türelmet tanúsítsanak a békés gyülekezésekkel szemben, ha az Egyezmény 11. Cikke alapján biztosított gyülekezési szabadságot nem akarjuk minden lényegétől megfosztani” (5529/05. sz. kérelem, § 43, továbbá lásd még Oya Ataman v. Turkey, kérelem száma: 74552/01, §§41-42).
- 3.4. Amint az Alkotmánybíróság megállapítja, „[e]gy demokratikus társadalom nem választhatja a tiltakozás elnémításának, szükségtelen és aránytalan korlátozásának útját,” (4/2007. (II. 13.) AB határozat) és az EJEB is kiemeli: “a gyülekezési- és szólásszabadságba való beavatkozás, a gyűlöletkeltést és a demokratikus elvek elutasításának esetét kivéve (...) a demokrácia hátrányára válik és gyakran veszélyezteti is azt” (Sergey Kuznetsov v. Russia (kérelem száma: 10877/04, § 45).

- 3.5. A korlátozás alkotmányosságának vizsgálatakor alapvető kérdés a **korlátozás céljának** legitimitása, azaz a békés gyülekezéshez való alapjoggal szemben álló másik alapjog vagy közérdek súlya. Jelen esetben is releváns, hogy "[a]z Alkotmánybíróság álláspontja szerint a gyülekezési szabadság gyakorlása sok esetben nem a »járművel vagy anélkül való közlekedés szabadságával« mint alapvető joggal áll összefüggésben, hanem a közlekedés rendjéhez fűződő közérdekkel. (...) A mozgás- és helyváltoztatási szabadság sérelmét különösen az olyan rendezvények idézhetik elő, amelyeket ésszerű keretek, gyakorlatilag időhatárok nélkül kívánnak megtartani, mivel azok bizonyos esetekben ellehetetleníthetik a személyek közterületen történő mozgását, közlekedését. Az ilyen rendezvényekre azonban nem terjed ki az Alkotmány 62. § (1) bekezdésének védelme, mivel nem tekinthetők »gyülekezésnek«."
- 3.6. A **gyülekezés helye** tekintetében kiemelendő, hogy a 3/2013. (II. 14.) AB határozat szerint hogy a közterületen tartandó rendezvények különösen erős alkotmányjogi védelemben részesülnek, hiszen „az önkormányzati és állami tulajdonban lévő közterületek egyik rendeltetése tradicionálisan éppen az, hogy a nyilvánosság mindenki által hozzáférhető fórumai legyenek.”
- 3.7. Jelen ügyben szintén releváns, az Egyesült Amerikai Államok Legfelsőbb Bírósága által a véleménynyilvánításhoz való jog körében kimunkált, de a gyülekezéshez való jog tekintetében analógia útján alkalmazandó **tartalom-semlegesség** elvét átültető Alkotmánybíróság már korai joggyakorlatában leszögezte: "A véleménynyilvánítás szabadságának külső korlátai vannak csak; amíg egy ilyen alkotmányosan meghúzott külső korlátba nem ütközik, maga a véleménynyilvánítás lehetősége és ténye védett, annak tartalmára tekintet nélkül. Vagyis az egyéni véleménynyilvánítás, a saját törvényei szerint kialakuló közvélemény, és ezekkel kölcsönhatásban a minél szélesebb tájékozottságra épülő egyéni véleményalkotás lehetősége az, ami alkotmányos védelmet élvez." (30/1992. (V. 26.) AB határozat)

4. A fenti alapelvek alkalmazása jelen ügy vonatkozásában

- 4.1. A spontán tüntetések nem tervezett gyűlések, amelyeknek nincs szervezőjük, nincs előre meghatározott útvonaluk, napirendjük, meghirdetett céljuk. A résztvevői időben viszonylag gyorsan reagálnak valamilyen közügyi témájú körülményre, eseményre, amely kapcsán a véleményük kifejezésének igénye felmerül. Amint az indítványozó a rendőrségi meghallgatása során elmondta, a vonulás útvonala és résztvevői is spontánul

formálódtak, amikor a bejelentett tüntetés befejeződött: többen ugyanis úgy érezték a tömegből, hogy továbbra is élni kívánnak alapvető jogaikkal és ki akarják fejezni érintett diákként a közoktatással mint közüggyel kapcsolatos véleményüket.

- 4.2. A bíróság végzésében alaptörvény-ellenes módon az indítványozó és társai vonulását nem tekintette spontán tüntetésnek, mivel „egyik eljárás alá vont személy sem tudott olyan új okot, célt megjelölni, mely a bejelentett demonstráció befejezése után merült volna fel és indoka lehetett volna egy újabb tüntetésnek.” Az új ok és cél megjelölésének követelménye ugyanakkor nem vezethető le sem jogszabályból, sem az Alkotmánybíróság irányadó, 75/2008 (V.29.) AB határozatából, ezért a demokrácia alappilléreként meghatározott gyülekezéshez való jog alaptörvény-ellenes korlátozásának minősül. Különösen aggályos, hogy egyben tartalom-alapú korlátozása a békés gyülekezéshez való jognak, hiszen az következik belőle, hogy nem lehet olyan tartalmú, célú tüntetésen részt venni, amellyel összefüggésben megvalósult már korábban akár egy bejelentett, akár egy be nem jelentett, spontán tüntetés.
- 4.3. A fenn, 3.6. pontban idézettek tükrében kiemelendő, hogy indítványozó a spontán tüntetést „kiemelt alkotmányos védelmet élvező” közterületen valósította meg.
- 4.4. A vonulás kétségtelenül zavarhatta a forgalmat, de nem mások mozgás- és helyváltoztatási szabadságát korlátozta az idézett 75/2008 (V.29.) AB határozat fényében; a gyülekezéshez való jognak jelen esetben csak a lényegesen kisebb súlyú, közlekedés rendjéhez fűződő közérdekkel áll fenn kollíziója. Tekintettel arra, hogy (a) bejelentett tüntetés miatt érvényben levő korábbi, környékbeli forgalomkorlátozás miatt is a forgalom gyér volt, (b) csekély létszámú csoport vonult (17 fő), (c) a vonulást rendőrök biztosították és (d) a vonulók semmilyen erőszakos vagy garázda magatartást nem tanúsítottak, a közlekedés rendjének megzavarása igen csekély mértékben valósult meg, amely miatt aránytalan az indítványozó gyülekezéshez való jogának korlátozása, szabálysértési felelősségének megállapítása egy számára kulcsfontosságú közüggyel összefüggésben.
- 4.5. A véleménynyilvánítás és az ezzel rokon gyülekezéshez való joggal élő indítványozó büntetőjogi vagy szabálysértési eszközökkel való sújtására csak a legvégső esetekben kerülhet sor alkotmányosan. Ezt az álláspontot erősíti egyfelől az állami büntetőigény érvényesítésének közhatalmi, legális kényszerselekményeken nyugvó karaktere, másfelől pedig a szankció megtorló és stigmatizáló jellege is. A szankció elrettentő hatása a közélet véleményformálásában résztvevőket is megfélemlíti, elriasztja, amely így éppen a demokratikus és plurális alapokra épülő közélet kibontakozását és értékét

gyengíti el, ellentétesen a 3.4. pontban kifejtett alapelvekkel. A büntetőjogi/szabálysértési szankció olyan visszatartó hatás (chilling effect) kiváltására alkalmas, amely öncenzúrára kényszerítheti a szabadságjoggal élni kívánókat. Okkal hangsúlyozta az Alkotmánybíróság, hogy a közügyeket érintő vélemény szabadságával élőkkel szemben utólagos büntetőjogi szankció kiszabása szűk körben lehet csak indokolt (13/2014. (IV. 18.) AB határozat).

- 4.6. A bíróság társadalomra veszélyességgel kapcsolatos álláspontját illetően kiemelendő, hogy amennyiben egy cselekmény az Alaptörvény által védett alapjog-gyakorlásnak minősül (így pl. a békés gyülekezés szabadságának körébe esik), eleve kizárt annak társadalomra veszélyessége (1/2019. (II. 13.) AB határozat). Téves az a tautologikus állítás, hogy minden magatartás veszélyes a társadalomra, amelyet jogszabály szankcionálni rendel, hiszen ezesetben nem létezne a társadalomra veszélyesség hiánya mint büntethetőséget kizáró kategória, amely még a formálisan bűncselekményt megvalósító magatartások esetén is kizárja a felelősségre vonást, így még inkább releváns a társadalomra kevésbé veszélyes, szabálysértésnek minősülő cselekmények esetében.
- 4.7. Mindezekre tekintettel a bíróság jelen panasszal támadott végzésben alaptörvény-ellenesen állapította meg az indítványozó szabálysértési felelősségét, így kérem annak megsemmisítését.

5. Közzétételre vonatkozó nyilatkozat

Az indítványozó és jogi képviselője az indítvány közzétételéhez – az indítványozóra vonatkozó személyes adatok és a jogi képviselő elérhetőségeinek kivételével – hozzájárul.

Budapest, 2019. augusztus 16.

